

Politika přípravy na stárnutí S_5506

Vyučující: Michal Šerák

Jabok~

**STRATEGICKÝ RÁMEC
PŘÍPRAVY
NA STÁRNUTÍ SPOLEČNOSTI
2021-2025**

STÁRNUTÍ POPULACE

forever young

Ratio of Workers to Pensioners

1985 2000 2015 2050

Age in Canada vs. Europe

1.1

Jabok~	
2. ročník (Michal Šerák)	
POLITIKA PŘÍPRAVY NA STÁRNUTÍ (ZS)	EDUKAČNÍ KONTEXTY AKTIVNÍHO STÁRNUTÍ (LS)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Periodizace lidského života, vymezení senia 2. Demografická situace ČR, aktuální stav a prognózy dalšího vývoje 3. Demografické aspekty stárnutí společnosti 4. Starší dospělí a senioři v kontextu veřejných politik (přístup státu, mezinárodní a národní strategické dokumenty, aktuální legislativa) 5. Koncept aktivního stárnutí 6. Koncept zdravého stárnutí 7. Koncept úspěšného stárnutí 8. Kvalita života ve vyšším věku 9. Příjmy a životní podmínky seniorů (sociální zabezpečení a důchodový systém v České republice, mezigenerační solidarita) 10. Silver economy 11. Senioři a moderní technologie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vzdělávání seniorů: význam, funkce, zaměření a obsah 2. Věkový mainstreaming. Bariéry aktivizace seniorů. 3. Docilita seniorů: psychické a fyzické aspekty stárnutí. 4. Stárnutí mozku, jeho příčiny a projevy. 5. Paměť a stárnutí; trénování paměti. 6. Zásady efektivního učení se ve třetím věku. 7. Specifické požadavky na organizaci volnočasových a edukačních aktivit pro seniory 8. Proseniorská edukace; mezigenerační učení 9. Věková stereotypizace, ageismus.

Jabok~	
3. ročník (Hana Čížková)	
ZDRAVOTNĚ-SOCIÁLNÍ PÉČE O SENIORY (ZS)	NEFARMAKOLOGICKÉ PŘÍSTUPY V PÉČI O SENIORY (LS)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stárnutí a zdravotní rizika, křehcí senioři 2. Problematika demence 3. Systém formální péče o seniory <ol style="list-style-type: none"> a) akutní a následná péče b) sociální služby c) zdravotně-sociální pracovníci v nemocnicích d) paliativní péče 4. Problematika neformálně pečujících 5. Spiritualita seniorů 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Význam nefarmakologických přístupů v péči o seniory 2. Základní přehled nefarmakologických přístupů 3. Vybrané nefarmakologické přístupy <ol style="list-style-type: none"> a) reminiscence b) validace c) zooterapie d) bazální stimulace

Jabok~

- Obsah předmětu sleduje seznámení s aktuálními sociokulturními, politickými a ekonomickými aspekty demografického stárnutí populace, včetně potenciálních negativních dopadů na kvalitu života jedince i celé společnosti, a s možnými strategiemi řešení uvedených jevů.
- Pozornost je věnována především strategiím a nástrojům přípravy na stárnutí a na stáří, představeny jsou rovněž vybrané teoretické koncepty reagující na uvedené trendy (aktivní stárnutí, úspěšné stárnutí, zdravé stárnutí apod.).
- Analyzována je problematika ageismu a stereotypizace starších dospělých nebo tzv. silver economy.
- Předmět se zaměřuje na porozumění stárnutí jako nezvratnému procesu s řadou dimenzí, seznámení s jeho hlavními souvisejícími jevy a identifikaci faktorů pozitivně ovlivňujících soběstačnost a aktivitu stárnoucího jedince. Jeho cílem je potenciální změna postojů ke starším jedincům, rozvoj základních kompetencí mezigeneračního učení a pozitivní ovlivnění pohledu na vlastní stárnutí.

Jabok~

TEMATICKÉ OKRUHY

1. Periodizace lidského života, vymezení sénia
2. Demografická situace ČR, aktuální stav a prognózy dalšího vývoje
3. Demografické aspekty stárnutí společnosti
4. Starší dospělí a senioři v kontextu veřejných politik (přístup státu, mezinárodní a národní strategické dokumenty, aktuální legislativa)
5. Silver economy
6. Senioři a moderní technologie
7. Koncept aktivního stárnutí
8. Koncept zdravého stárnutí
9. Koncept úspěšného stárnutí
10. Kvalita života ve vyšším věku
11. Příjmy a životní podmínky seniorů (sociální zabezpečení a důchodový systém v České republice, mezigenerační solidarita)

LITERATURA

ČSÚ. *Senioři*. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/seniori>

MPSV. *Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021–2025*. Praha: MPSV, 2020. Dostupné na: https://www.mpsv.cz/documents/20142/372809/Strategicky_ramec_pripravy_na_starnuti_spolecnosti_2021-2025.pdf/99bc6a48-abcf-e555-c291-1005da36d02e

MPSV. *Manuál přípravy na stáří pro občany*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí a Centrum pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd UK, 2020. Dostupné na: https://www.mpsv.cz/documents/20142/372809/CESES_manual_pripravy_na_stari.pdf/ddd7ba32-9885-d038-ef87-9c41034ca9e6

ŠERÁK, Michal a Łukasz TOMCZYK, eds. *Preparation to ageing and old age*. Kraków, Praha: Pedagogical University of Cracow, 2019. Czech-Polish-Slovak studies in andragogy and social gerontology part X. ISBN 978-83-953737-2-5. Dostupné na: https://www.mcmp.cz/fileadmin/user_upload/o_nas/Texty_MCMP/Preparation_to_ageing_and_old_age.pdf

→ ↻ 🏠 [mps.v.cz/web/cz/seniori-a-politika-starnuti](https://www.mpsv.cz/web/cz/seniori-a-politika-starnuti) ☆ M

MPSV ÚŘAD PRÁCE ČR ČSZS SÚP DALŠÍ PORTÁLY VYHLEDÁVÁNÍ CZ PŘIHLÁŠENÍ

PRŮVODCE | MINISTERSTVO | PŮSOBNOST MPSV | FORMULÁŘE | KONTAKTY

MP SV MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Působnost MPSV - Senioři a politika stárnutí

Senioři a politika stárnutí

Příprava na stárnutí v České republice

Česká populace stárne, podobně jako stárne a stárnout bude i populace dalších vyspělých zemí. Proměna věkové struktury společnosti je výzvou pro celou společnost a pro její hodnoty. Znamená také nutnost komplexního přístupu k systému veřejných politik a jejich nastavení tak, aby tato společnost mohla prosperovat a zachovat si soudržnost i v situaci radikálních demografických změn.

V dubnu roku 2015 vzniklo samostatné oddělení politiky stárnutí na základě usnesení vlády č. 218 ze dne 30. března 2015 [ZDE: \(133,5218\)](#), ve kterém byla Ministerstvu práce uložena povinnost vytvořit pět systematizovaných míst k zajištění agendy pro oblast přípravy na stárnutí.

Ministerstvo práce a sociálních věcí je koordinátorem politiky přípravy na stárnutí v České republice. Mezi jeho hlavní činnosti v této oblasti patří:

- „Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2013 – 2017“ – strategický dokument politiky stárnutí,
- národní dotace podporující politiku stárnutí na krajích, dotace pro proseniorské a seniorské organizace,
- pravidelná zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace,
- „Politika stárnutí na krajích“ – projekt z Evropského sociálního fondu,
- osvěta:
  - každoroční pořádání odborné mezinárodní konference k Mezinárodnímu dni seniorů (1.10.),
  - série různě zaměřených odborných kulatých stolů „Národní konvent ke stárnutí populace“,
  - Dny seniorů 2017 – 8 akcí na podporu informovanosti a osvěty široké veřejnosti,
- pravidelné udělování Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace významným osobnostem,
- mezinárodní spolupráce v oblasti přípravy na stárnutí.

DOPORUČENÁ LITERATURA

Ageismus. Dostupné na: <https://ageismus.cz/>

ČEVELA, Rostislav, Zdeněk KALVACH a Libuše ČELEDVÁ. *Sociální gerontologie: úvod do problematiky*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3901-4.

DESSAINT, Marie-Paule. *Nezačínajte stárnout*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-255-6.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-808-7109-199.

KALVACH, Zdeněk. *Geriatric a gerontologie*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0548-6.

Madridský plán a jiné strategické dokumenty. Praha: Gerontologické centrum, 2007. ISBN 978-80-254-0174-3. Dostupné z: http://www.geriatric.cz/dokumenty/madridsky_plan.pdf

STUART-HAMILTON, Ian. *Psychologie stárnutí*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-274-2.

TOŠNEROVÁ, Tamara. *Ageismus. Průvodce stereotypy a mýty o stáří*. Praha: Ústav lékařské etiky 3. LF UK a FNKV Praha, 2002. ISBN 80-238-9506-0.

DOPORUČENÁ LITERATURA

ŠERÁK, Michal, Lucie VIDOVIČOVÁ a Petr WIJA. Komparativní analýza přístupu veřejné správy ve vybraných státech EU k participaci seniorů na veřejném rozhodování. Praha: Institut pro sociální politiku a výzkum, z.s., 2019. [online]. Dostupné z: <https://socialnipolitika.eu/wp-content/uploads/2019/09/Komparativni-analyza-pristupu-verejne-spravy-ve-vybranych-statech-EU-k-participaci-senioru-na-verejnem-rozhodovani.pdf>

VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Věková diskriminace – ageismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2005.

VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Stárnutí, věk a diskriminace – nové souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita Brno, Mezinárodní politologický ústav, 2008. ISBN 978-802-1046-276.

VIDOVIČOVÁ, Lucie a Eva GREGOROVÁ. *Mainstreaming věku jako strategie managementu populací se stárnoucí demografickou strukturou*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2007. ISBN 978-80-87007-57-0.

Webové a další zdroje anoncované v rámci přednášek...

Jabok~

PÍSEMNÁ PRÁCE

- Vypracování písemné práce v podobě eseje.
- Anticipace vlastního stárnutí a stáří.
- Odpověď na otázky „Co rozhodně ANO a co jednoznačně NE v seniorském věku“.
- Ideální rozsah 5 normostran.
- Nutno odevzdat v elektronické podobě nejpozději týden před termínem zkoušky.

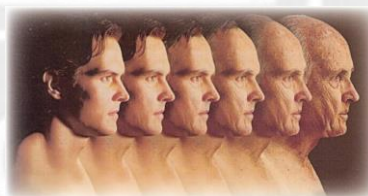
J A B O K

Jabok~

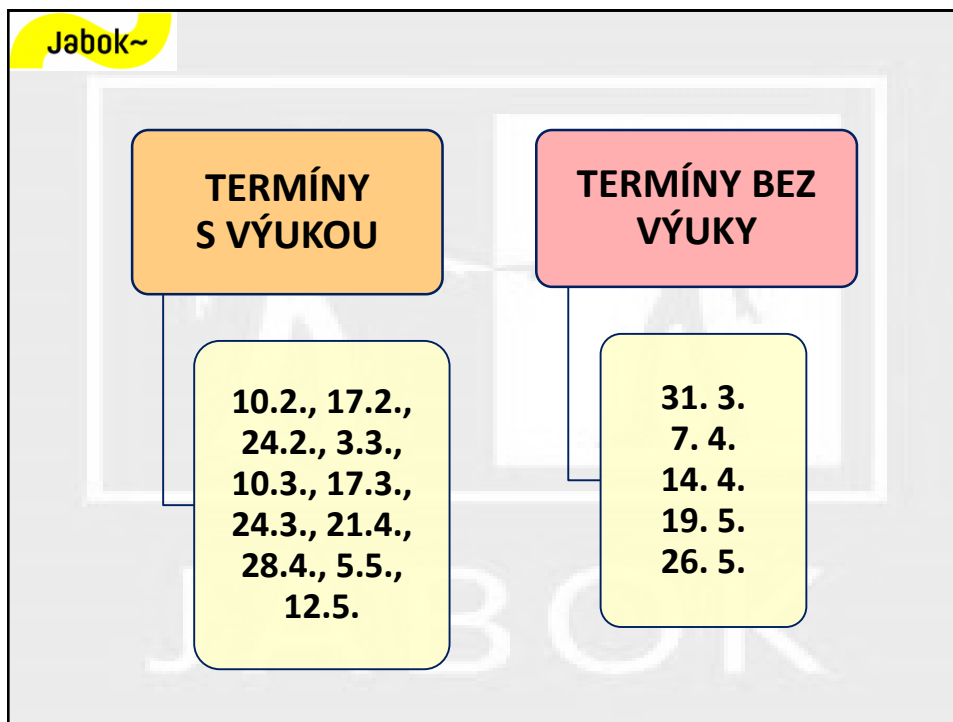
PÍSEMNÁ PRÁCE

Otázky k zamyšlení:

- zdravotní stav
- vzhled
- sociální a finanční situace
- rodinná situace
- aktivita a produktivita
- zábava, volný čas
- bydlení
- nakupování
- stravovací návyky
- doprava
- politická a občanská angažovanost
- ...

Jabok~

Michal Šerák

 KONZULTAČNÍ HODINY

- 🕒 úterý (po předchozí domluvě)
- 🕒 kabinet 18

 E-MAIL

- 📧 serak@jabok.cz
- 📧 michal.serak@ff.cuni.cz

